

FUNKCJA EKSTREMALNA PROFESORA SIIAKA

A. Wójnar

Uroczystość odnowienia doktoratu prof. Józefa Siciaka odbyła się 18 maja br. w auli Collegium Maius

W tym roku mija 50 lat od momentu uzyskania przez prof. Józefa Siciaka stopnia naukowego doktora nauk matematyczno-fizycznych. Stopień ten nadała mu Rada Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Jagiellońskiego 30 czerwca 1960 roku, a promotorem był prof. Franciszek Leja. Tradycją naszej Uczelni jest honorowanie swoich wybitnych wychowanków uroczystym odnowieniem doktoratu, dlatego też Senat Uniwersytetu Jagiellońskiego uchwałą z 27 maja 2009 roku nadał jubileuszowi prof. Siciaka charakter ogólnouniwersytecki.

Uroczystość odbyła się 18 maja br. w auli Collegium Maius. Laudację wygłosił jeden z pierwszych uczniów prof. Wiesław Pleśniak. Józef Siciak jest od kilku lat emerytowanym profesorem Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wszystkie etapy swojej kariery naukowej i zawodowej związał z Instytutem Matematyki UJ. Tutaj studiował matematykę w latach 1950–1955 i tutaj następnie pracował w latach 1954–2006. W roku 1972 uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego,

a od roku 1980 jest profesorem zwyczajnym. W latach 1970–2001 pełnił funkcję kierownika Katedry Analizy Matematycznej, którą odziedziczył po swoim mistrzu prof. Franciszku Lei. W latach 1977–1981 był dyrektorem Instytutu Matematyki UJ.

Profesor Józef Siciak jest światowej sławy specjalistą w zakresie analizy zespolonej. Kontynuując dzieło zapoczątkowane przez prof. Franciszka Leję, stworzył znaną i wysoko cenioną na całym świecie krakowską szkołę funkcji analitycznych. Jest autorem ponad 80 prac naukowych, w tym wielu o znaczeniu fundamentalnym dla analizy zespolonej, jak na przykład prace związane ze stworzoną przez niego wielomianową funkcją ekstremalną, powszechnie nazywaną funkcją ekstremalną Siciaka, która jest dzisiaj podstawowym narzędziem w zbudowanej w latach 80. ubiegłego wieku przez Bedforda i Taylora teorii pluripotencjału. Na szczególną uwagę zasługują też prace profesora o funkcjach oddzielnie analitycznych, które stały się punktem wyjścia do dalszych badań dla

wielu wybitnych specjalistów z analizy zespolonej na całym świecie, w szczególności we Francji, Japonii, Niemczech, Szwecji i USA. Te właśnie prace o funkcji ekstremalnej i o funkcjach oddzielnie analitycznych przyniosły światowy rozgłos ich autorowi i ugruntowały pozycję prof. Józefa Siciaka we współczesnej analizie zespolonej. Trudno byłoby wskazać ważną międzynarodową konferencję z tej dziedziny, na którą prof. Siciak nie byłby zaproszony jako *invited speaker*. Przejawem uznania i podziwu dla jego zasług naukowych była konferencja z analizy zespolonej w roku 2001, zorganizowana w Bielsku-Białej przez uczniów z okazji 70-lecia jego urodzin, na którą przybyli wszyscy liczący się na świecie specjaliści z analizy zespolonej. Podobny charakter miała międzynarodowa konferencja w Szczepku w 2006 roku, w 75. rocznicę urodzin profesora.

Umocniając pozycję polskiej szkoły analizy zespolonej na świecie, prof. Siciak nie zaniedbywał kształcenia kadry naukowej w tej dziedzinie w kraju. Prowadzone przez niego w Krakowie środowiskowe seminarium z analizy zespolonej, licznie odwiedzane przez zagranicznych gości, ma już kilkudziesięcioletnią tradycję. 4 stycznia tego roku świętowaliśmy jego 2000. posiedzenie. [...]

Profesor Siciak wychował liczne grono uczniów. Jego rodzina naukowa liczy obecnie 68 osób ze stopniem naukowym doktora i stale się powiększa. Warto też dodać, że kilku z uczniów prof. Siciaka stworzyło już własne szkoły naukowe, rozwijając dzieło swojego mistrza.

Wiele wysiłku włożył prof. Józef Siciak w pracę dla środowiska matematycznego. Od roku 1955 jest członkiem Polskiego Towarzystwa Matematycznego. W latach 1971–1973 był prezesem oddziału krakowskiego PTM, w latach 1983–1985 wiceprezesem Zarządu Głównego PTM, a w latach 1985–1991, 1995–1999 oraz 2001–2003 członkiem Zarządu Głównego PTM. W latach

A. Wójnar

Okolicznościowy dyplom wręczył prof. Józefowi Siciakowi prorektor UJ prof. Szczepan Biliński

1991–1995 pełnił odpowiedzialną funkcję członka Zespołu P3 Komitetu Badań Naukowych. Jest od lat członkiem Komitetu Matematyki Polskiej Akademii Nauk, a w latach 1996–2003 był jego przewodniczącym. Jest też członkiem Rady Naukowej Instytutu Matematycznego PAN. W latach 1980–2005 był redaktorem naczelnym „Annales Polonici Mathematici”.

Za wybitne osiągnięcia naukowe prof. Siciak otrzymał wiele prestiżowych nagród, a wśród nich, między innymi: Nagrodę im. Stanisława Zaremby – przyznaną przez Polskie Towarzystwo Matematyczne w roku 1963, nagrodę III Wydziału Polskiej Akademii Nauk (1970), Nagrodę Sekretarza Naukowego PAN (1976), Laur Jagielloński (2003), Nagrodę Prezesa Rady Ministrów za wybitny dorobek naukowy (2007).

Wysoko cenionymi w środowisku matematycznym wyróżnieniami były: Medal im. Wacława Sierpińskiego (UW, 2004) oraz Medal im. Władysława Orlicza (UAM).

A. Wojnar

W uroczystości uczestniczyli współpracownicy i przyjaciele profesora

W roku 2001 otrzymał doktorat *honoris causa* Uniwersytetu w Uppsali. W ubiegłym roku Walne Zgromadzenie Polskiego Towarzystwa Matematycznego nadało prof. Józefowi Siciakowi godność członka honorowego. Jest też odznaczony Krzyżem Kawalerskim

i Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz Medalem Komisji Edukacji Narodowej. [...]

Wiesław Pleśniak

kierownik Katedry Teorii Aproksymacji
Instytutu Matematyki UJ

fragment laudacji wygłoszonej 18 maja 2010

JUBILEUSZ PROFESORA KAZIMIERZA PRZYBOSIA

Uroczystość pożegnania prof. Kazimierza Przybośa i wręczenia mu tomu przygotowanego przez pracowników Instytutu Historii UJ odbyła się 30 marca 2010 roku.

We wrześniu 2009 roku prof. Kazimierz Przyboś zakończył pracę w Instytucie Historii UJ i odszedł na emeryturę. Związany był z Uniwersytem od 1963 roku. Studiował prawo, a następnie historię, kontynuując rodzinną tradycję. Jego ojciec, Adam Przyboś, był uznanym historykiem, wywodzącym się ze szkoły Władysława Konopczyńskiego, u którego obronił dysertację doktorską. Kazimierz Przyboś uczęszczał na seminarium magisterskie prof. Józefa Andrzeja Gierowskiego, który także był uczniem Władysława Konopczyńskiego.

Na tym seminarium podjął badania nad epoką nowożytną, a szczególnie drugą połową XVII wieku. Jego praca magisterska poświęcona była działalności publicznej podkanclerzego Andrzeja Olszowskiego, a doktorska dotyczyła postaw politycznych szlachty województwa krakowskiego. Od 1972 roku Kazimierz Przyboś związany był z Zakładem Historii Polski Nowożytnej w Instytucie Historii UJ. Habilitował się na podstawie rozprawy *Sejmik województwa krakowskiego w czasach saskich (1697–1763)*, wydanej w 1981 roku.

Wymienione tu tematy prac naukowych są związane z jego zainteresowaniami badawczymi. Jakkolwiek dotyczyły one przede wszystkim drugiej połowy XVII wieku, to ważne miejsce zajmowały w nich także czasy saskie. Trzeba

Prof. Kazimierz Przyboś

jednak zauważyć, że prof. Kazimierz Przyboś zajmował się czasem także epoką późniejszą albo wcześniejszą. Miało to miejsce zwłaszcza wówczas, kiedy

podejmował tematy związane z historią mieszkańców Karpat oraz województwa ruskiego dawniej Rzeczypospolitej.

Największe zasługi profesor położył w zakresie edytorstwa. Swoje prace rozpoczął od wydania wspólnie z ojcem – Adamem – diariusza konfederacji gołąbskiej. Do źródeł z czasów panowania Michała Korybuta Wiśniowieckiego powrócił po latach. Ostatnio ukazywały się diariusze sejmów z lat 1668–1672. To szczególnie zainteresowanie czasami króla Michała nie było przypadkowe. Nawiązywało wyraźnie do studiów Adama Przybosia, którego najważniejsze monografie są poświęcone właśnie temu władcy. Jeszcze wyraźniejszym nawiązaniem okazało się podjęcie przedsięwzięć

edytorskich. To przecież Adam Przyboś wyróżniał się w polskiej powojennej historiografii licznymi wydawnictwami źródłowymi, a zasłużył się szczególnie w zakresie wydawania aktów sejmikowych i pamiętników. Jak już wspomniano, na początku kariery naukowej (w 1972 r.) Kazimierz Przyboś wydał drukiem, wspólnie z ojcem, diariusz konfederacji gołąbskiej, natomiast w 1991 roku, już po śmierci Adama Przybosia, ukazały się przygotowane przez nich pisma Stanisława Karwickiego. Trzeba jeszcze dodać, że lada chwila powinny zostać opublikowane opracowane przez profesora mowy Stanisława Herakliusza Lubomirskiego.

Warto wskazać na jeszcze jedną grupę źródeł, które zostały wydane drukiem przez Kazimierza Przybosia (wspólnie ze Zdzisławem Budzyńskim). Ukazało się sześć woluminów rejestrów podatkowych ziem sanockiej i przemyskiej województwa ruskiego z XVII wieku.

Przez ostatnie 13 lat prof. Kazimierz Przyboś kierował Zakładem Historii Polski Nowożytnej. Obecni pracownicy Zakładu postanowili przygotować tom studiów z dziejów nowożytnych i zedytować go profesorowi. Autorami artykułów są byli i obecni pracownicy Instytutu Historii. Tom ten, dzięki sumienności autorów, sprawności osób związanych z wydawnictwem „Historia Iagellonica” oraz życzliwości władz Instytutu – uka-

Obok prof. Kazimierza Przybosia stoi dziekan Wydziału Historycznego prof. Andrzej Banach, dyrektor Instytutu Historii prof. Stanisław A. Sroka, dr hab. Jarosław Stolicki, profesorowie Danuta Quirini-Popławska, Irena Paczyńska i dr hab. Marek Ferenc

zał się drukiem w bardzo krótkim czasie, bo w ciągu niespełna roku.

30 marca 2010 roku mieliśmy przyjemność wręczyć profesorowi ten tom. W tej uroczystości brała udział rodzina profesora. Licznie stawili się jego koledzy oraz uczniowie, w większości pracownicy Instytutu Historii UJ. Uroczystość otworzył i prowadził dyrektor Instytutu Historii prof. Stanisław Sroka. Po powitaniu gości głos zabrał dziekan Wydziału Historycznego prof. Andrzej Banach, który przedstawił sylwetkę Kazimierza Przybosia. Zwrócił uwagę na pełnione przez profesora funkcje administracyjne. Podkreślił także, że w czasie studiów byli kolegami z jednej grupy, stąd w wystąpieniu nie brakowało wątków bardzo osobistych. Następnie głos zabrał dr hab. Jarosław Stolicki, który był pierwszym wypromowanym przez prof. Przybosia doktorem i do dziś jest pracownikiem Zakładu. Będąc jednym z inicjatorów tego tomu, zwrócił uwagę na intencje pomysłodawców, którym szczególnie zależało, aby przedstawić problemy, jakie w swoich studiach podejmował prof. Przyboś. Oczywiście, wszystkich tych kwestii nie sposób było zawrzeć, ale z pewnością udało się przedstawić zdecydowaną większość z nich.

Następnie dr Tomasz Pudłocki odczytał list od środowiska przemyskiego, napisany przez prof. Zdzisława Budzyńskiego. Był on uczniem ojca profesora

i współpracował z Kazimierzem Przybośiem w realizacji niektórych projektów badawczych.

Po wręczeniu tomu głos zabrał prof. Kazimierz Przyboś. Przypomniał swoją drogę życiową. Zauważył, że w Krakowie jest egzulantem, ponieważ w 1944 roku jego rodzina musiała opuścić Lwów. Po perypetiach dotarł do Krakowa, gdzie osiadł na długie lata. Następnie przypomniał swoje czasy szkolne oraz studia historyczne. Serdecznie wspominał swoich mistrzów i prowadzone przez nich zajęcia, opowiadał ciekawostki o ludziach, którzy dla większości obecnych są znani jedynie z prac naukowych. Później nastąpiła mniej oficjalna część uroczystości, w której składano profesorowi gratulacje i życzenia.

Podczas uroczystości wielokrotnie padały opinie, że prof. Kazimierz Przyboś odszedł na emeryturę, ale nie pożegnał się ani z Instytutem, ani ze swoimi kolegami oraz uczniami. Sam profesor żartował, że teraz wreszcie może oddać się swojej innej pasji – ogrodnictwu. Ma też więcej czasu dla rodziny, a zwłaszcza dla trzech wnuków. Nie zaniedbał jednak działalności naukowej; podkreślił, że obecnie, nieobarczony już obowiązkami dydaktycznymi, może w pełni poświęcić się realizacji nowych projektów naukowych.

Jarosław Stolicki

kierownik Zakładu Historii Polski Nowożytnej